

STADION
VMBO-G • VMBO-T

PROTOCOL
NT 2

Inhoud

Inleiding	3
Wat betekent NT2?	4
Compensatieregelingen	5
Dispensatieregelingen.....	5
Remedial teaching en begeleiding	5
In de klas; verantwoordelijkheid docent	6
Mentoren en de rol van ouders	6
Verantwoordelijkheid leerling	7
Tot slot	7

Inleiding

Dit protocol wil een praktische handleiding zijn met als doel de onderwijsloopbaan en ontwikkeling van leerlingen die Nederlands als tweede taal hebben (verder NT2 leerlingen genoemd), te bevorderen. Hierbij gaat het om adequaat handelen in functionele, dagelijkse situaties. Het uitgangspunt van locatie Stadion is immers om iedere leerling, elk op zijn eigen manier, te stimuleren het beste uit zichzelf te halen en succesvol te zijn in onderwijs passend bij zijn/haar capaciteiten.

Dit protocol geeft handvatten voor het omgaan met NT2 leerlingen. Het bevat een omschrijving van de problematiek waar NT2 leerlingen tegenaan lopen. Tevens geeft het een leidraad hoe er met deze leerlingen rekening gehouden kan worden en een opsomming van compensatie- en dispensatie mogelijkheden zowel in lessen als bij toetsen en examens. Daarnaast geeft dit protocol ook aan wat de NT2 leerling zelf kan doen en waar de leerling zelf verantwoordelijk voor is.

Het NT2 protocol van Hooghuis locatie Stadion is, aan de hand van adviezen van de VO raad, de wettelijke regelgeving en de informatie van het LOWAN (ondersteuning onderwijs nieuwkomers), tot stand gekomen.

Wat betekent NT2?

NT2 betekent dat Nederlands voor een leerling de tweede taal is. Een leerling is volgens de wet een NT2 leerling wanneer hij/zij tot maximaal 6 jaar Nederlandstalig onderwijs heeft gevolgd. Daarna wordt er vanuit gegaan dat een leerling het Nederlands voldoende beheerst. Leerlingen die in Nederland geboren zijn, maar thuis een andere taal spreken, behoren niet tot de NT2 leerlingen.

De groep NT2 leerlingen is een gevarieerde groep leerlingen waarvan het hoofdkenmerk is dat Nederlands niet hun moedertaal is. Soms gaat het om leerlingen die al veel hebben meegemaakt (vluchtelingen) soms gaat het om kinderen van arbeidsmigranten en/of expats.

Over het algemeen gaan deze leerlingen eerst één of twee jaar naar een Internationale schakelklas (ISK) en stromen daarna door naar het reguliere VO. Soms gebeurt het dat een NT2 leerling vanuit een basisschool doorstroomt.

Een belangrijk aspect van NT2 problematiek is woordenschat.

Leerlingen die Nederlands als eerste taal hebben, kennen wanneer ze van de basisschool komen gemiddeld 16 duizend woorden. NT2 leerlingen die na twee jaar ISK bij ons binnen komen kennen gemiddeld 2 duizend woorden.

Het volgen van instructies en uitleg is problematisch omdat deze leerlingen niet alleen de inhoud te weinig begrijpen maar ook het tempo niet kunnen bijhouden.

Daarnaast wijken de referentiekaders van NT2 leerlingen af van die van de reguliere leerlingen. Zij hebben een ander wereldbeeld en een andere basiskennis.

Bijvoorbeeld:

Wanneer wij het over 'de oorlog' hebben dan bedoelen wij daar automatisch de tweede wereldoorlog mee, voor een vluchteling uit Syrië is dat niet vanzelfsprekend. In een toets van mens en maatschappij wordt er van uit gegaan dat de leerling weet wat een Elfstedentocht is.

In een toets wordt er van uit gegaan dat de leerling weet wat een Ikea is en wat daar verkocht wordt.

Een wereldkaart ziet er vanuit Arabisch perspectief heel anders uit dan onze wereldkaart.

Regelmatig is er ook sprake van problemen in de gespreksvoering en de sociale interactie met medeleerlingen. Er kan sprake zijn van een geringe communicatieve zelfredzaamheid waardoor een sociaal isolement op de loer ligt.

Leerlingen afkomstig uit Arabische landen, die gewend zijn geweest van rechts naar links te lezen, kunnen moeite hebben met het werken met getallen.

→ Belangrijk: niet al deze problemen doen zich (in gelijke mate) bij alle NT2 leerlingen voor.

Compensatieregelingen

Leerlingen die minder dan 6 jaar Nederlands onderwijs volgen hebben recht op een tweetal compensatieregelingen:

Extra tijd voor het maken van toetsen, proefwerken en examens (20%)

Het gebruiken van een woordenboek Nederlands – thuistaal bij het maken van toetsen, proefwerken en examens. Deze woordenboeken staan in de kast van de Time out voorziening, de toetsen kunnen daar gemaakt worden. Tijdens de les kan de leerling desgewenst een vertaalapp gebruiken.

NB. Het is wettelijk gezien niet juist dat NT2 leerlingen i.p.v. extra tijd vraagvermindering krijgen, zoals dit in sommige gevallen wel geldt voor leerlingen met dyslexie.

Niet alle NT2 leerlingen zullen bij alle toetsen gebruik maken van de regelingen, in overleg, tussen mentor, leerling en NT2 begeleider, kan worden bepaald wat er voor een bepaalde leerling nodig is.

Dispensatieregelingen

Leerlingen die in het examenjaar maximaal 6 jaar in Nederland zijn hebben wettelijk gezien recht op een aantal dispensatiemaatregelen namelijk:

Gebruik van een woordenboek in de “thuistaal” van de leerling zowel tijdens lessen alsook bij toetsen en examens

Recht op tijdverlenging bij toetsen en examens

Een (eventuele) vrijstelling voor Duits

Leerlingen die in de onderbouw nog wel binnen de zes jaar regeling vallen, maar ten tijde van het examen niet meer, mogen in klas 1 nog gebruik maken van tijdverlenging en woordenboek. Ter voorbereiding op de bovenbouw wordt vanaf klas 2 de tijdverlenging stopgezet en mogen zij vanaf klas 3 geen woordenboek in de thuistaal meer gebruiken.

Remedial teaching en begeleiding

De begeleiding is gericht op de problematiek waar NT2 leerlingen tegenaan lopen. Voor hen is het volgen van instructies en uitleg problematisch omdat zij niet alleen de inhoud te weinig begrijpen, maar ook het tempo niet kunnen bijhouden. De begeleiding richt zich met name op het vergroten van de actieve woordenschat en pré- en postteaching van die vakken die een uitgebreide woordenschat vereisen (bijv. Mens en Maatschappij, Natuur en gezondheid).

Daarnaast is de begeleiding gericht op het vergroten van de communicatieve redzaamheid en daarmee het gevoel van competentie. Door een betere taalvaardigheid kunnen deze leerlingen makkelijker aansluiting vinden bij de groep en wordt een sociaal isolement doorbroken.

De begeleiding duurt zolang dat nodig is: de ene leerling heeft misschien slechts twee maanden één keer per week een uur nodig, een andere mogelijk meerdere

jaren. Veel leerlingen hebben niet wekelijks begeleiding nodig: zij geven zelf aan wanneer zij vastlopen met een vak vanwege de taal. Er worden dan een aantal afspraken met hen gemaakt, tot ze weer zelfstandig verder kunnen.

In de klas; verantwoordelijkheid docent

Voor NT2 leerlingen is een taalbewuste aanpak door docenten belangrijk:

Schrijf de belangrijke woorden voor die les op het bord, zowel vaktaalwoorden (die je mogelijk al bekend acht) als de nieuwe begrippen. Probeer naast de uitleg in het boek ook zelf op een andere manier de begrippen uit te leggen.

Geef de leerling bij gemaakt huiswerk of gemaakte toetsen feedback op de inhoud maar ook woordenschat en grammatica.

Let op je eigen taalgebruik. Gebruik een rustig spreektempo en leg nadruk op belangrijke woorden, verwijst daarbij ook terug naar de woorden die je op het bord hebt gezet.

Sta open voor vragen. Dit lijkt een open deur maar NT2 leerlingen stellen vaak hele basale vragen, vooral door hun andere wereldkennis. Soms durven zij niets te vragen omdat ze eerder een antwoord kregen als “als je dat nog niet weet, ga ik je ook niets uitleggen” of “ga jij maar terug naar de basisschool, zelfs daar weten ze dit al” Het hoeft geen betoog dat deze leerling nooit meer iets vraagt.

Geef het belang van het gebruik van een woordenschrift aan (hierin schrijven de leerlingen de woorden die ze nog niet kennen inclusief een betekenis).

Laat de leerling gebruik maken van een vertaalapp op de telefoon in de klas en een woordenboek bij toetsen.

Overigens is een taalbewuste aanpak niet alleen zinvol voor NT2 leerlingen ook de taal zwakkere leerlingen hebben hier profijt van.

Voor wiskunde en economie docenten is het van belang rekening te houden met het gegeven dat leerlingen afkomstig uit Arabische landen gewend zijn geweest getallen van rechts naar links te lezen, dit kan nog wel eens tot verwarring leiden.

Mentoren en de rol van ouders

Naast alle genoemde zaken is het van belang dat mentoren zich bewust zijn van de rol en, de soms gering lijkende, betrokkenheid van ouders van NT2 leerlingen.

In het thuisland, van deze ouders en leerlingen, is het niet gebruikelijk om naar school te komen voor een gesprek met de mentor. School is in deze landen een volkomen autonoom systeem, zonder ouderparticipatie. Ouders worden alleen gevraagd te komen bij (grote) problemen. Ouders van NT2 leerlingen kunnen dus mogelijk schrikken, wanneer zij een uitnodiging krijgen voor een OLM gesprek.

Wanneer ouders wel naar school komen kan de taal een probleem vormen, waar mogelijk, heeft het de voorkeur te werken met een vertrouwd persoon die dezelfde taal spreekt maar ook het Nederlands beheerst. Vraag ouders, eventueel via hun kind, of zij een dergelijk iemand kennen in hun netwerk. Soms is het noodzakelijk

gebruik te maken van een tolk en/of de tolkentelefoon. Dit moet altijd via de teamleiders geregeld worden.

Verantwoordelijkheid leerling

Om succesvol te zijn in het onderwijs mogen we ook van een leerling een aantal dingen verwachten, die op twee punten na, niet echt veel verschillen van wat we van reguliere leerlingen verwachten.

Luisterstrategieën inzetten, bijvoorbeeld door goed te letten op zaken waarop de nadruk wordt gelegd in de uitleg.

Actief vragen stellen: niet wachten tot de docent vraagt heb je het begrepen, maar meteen aangeven wanneer dat niet het geval is of later om extra uitleg vragen.

Aantekeningen maken

Woordenlijst maken: Vanuit de ISK is een NT2 leerling bekend met het maken van woordenlijsten, in een schrift schrijven zij de woorden die ze nog niet kennen, zowel de woorden die uitgelegd worden, maar ook woorden die van belang zijn voor een bepaald vak maar op dat moment niet uitgelegd worden. Zij zoeken hier de betekenis van op en schrijven die achter het woord. Hiermee wordt de kennis van vaktaalwoorden uitgebreid.

Gebruik maken van een woordenboek of vertaalapp bij onbekende woorden.

Tot slot

Hoewel het ondersteuning bieden aan NT2 leerlingen is opgenomen onder de basisondersteuning die VO-scholen dienen te bieden in het kader van Passend Onderwijs, is het in de praktijk vaak zoeken naar wat goed werkt en wat organisatorisch en financieel efficiënt is. Dit protocol zal derhalve regelmatig geëvalueerd en aangepast moeten worden.

Voor alle vragen rondom NT2 kunt u terecht bij Ellen Visser, RT en NT2 specialist.
e.visser@hethooghuis.nl

Docenten kunnen ook een handreiking NT2 downloaden via LOWAN (ondersteuning onderwijs nieuwkomers) www.lowan.nl

Juni 2023